

Kontrollutvalget

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):

21/1024 - 22

Saksbeh.:

Adrian Munsterhjelm, +47 97635832

Dato:

14.02.2022

Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 5/2019 Kommunens bruk av leverandøroppfølgingssystemet HMSREG

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har gjennomført en oppfølgingsundersøkelse etter rapport 5/2019 *Kommunens bruk av leverandøroppfølgingssystemet HMSREG*, jf. kontrollutvalgets vedtak 31.08.2021 (sak 58). Undersøkelsen tilhører fokusområdet virksomhetsstyring, digitalisering og informasjonssikkerhet i *Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon eierskapskontroll 2020–2024* som bystyret behandlet 21. oktober 2020 (sak 283).

Kommunerevisjonen undersøkte i 2019 om Utviklings- og kompetanseetaten, daværende Kultur- og idrettsbygg Oslo KF og daværende Undervisningsbygg Oslo KF sikret at leverandøroppfølgingssystemet HMSREG ble benyttet som forutsatt. Rapport 5/2019 viste at det var svakheter i bruken av HMSREG både hos etaten og de to foretakene.

I oppfølgingsundersøkelsen har Kommunerevisjonen undersøkt om Utviklings- og kompetanseetaten, Oslobygg KF ved tidligere Kultur- og idrettsbygg Oslo KF og Undervisningsbygg Oslo KF, byråden for finans og byråden for næring og eierskap hadde iverksatt varslede tiltak og fulgt opp politiske føringer fra behandlingen av rapport 5/2019 i bystyrets organer. Kultur- og idrettsbygg KF og Undervisningsbygg KF inngikk i Oslobygg KF 1. september 2021.

Oppfølgingsundersøkelsen viser at byråden for næring og eierskap og Oslobygg ved begge de tidligere foretakene hadde iverksatt varslede tiltak og fulgt opp politiske føringer. Byråden for finans hadde for sin del i hovedsak iverksatt varslede tiltak og fulgt opp de politiske føringene. Utviklings- og kompetanseetaten hadde ikke iverksatt alle de varslede tiltakene og med det ikke fulgt opp de politiske føringene.

Saksfremstilling:

I det følgende presenteres hovedkonklusjonene i rapport 5/2019 og den politiske behandlingen av rapporten. Deretter presenteres resultatet av Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse.

1. Forvaltningsrevisjonen (rapport 5/2019)

Kommunerevisjonen undersøkte i rapport 5/2019 om Utviklings- og kompetanseetaten, daværende Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (heretter Kultur- og idrettsbygg) og daværende Undervisningsbygg Oslo KF (heretter Undervisningsbygg) sikret at leverandøroppfølgingssystemet HMSREG ble benyttet som forutsatt.

Formålet med forvaltningsrevisjonen var å gi kontrollutvalget og bystyrets organer informasjon om HMSREG fungerte som det oppfølgingsverktøyet det var ment som, i kommunens arbeid mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Dette ble undersøkt ved å belyse følgende problemstillinger:

- I hvilken grad sikrer Utviklings- og kompetanseetaten at leverandøroppfølgingssystemet HMSREG benyttes som forutsatt?
- I hvilken grad sikrer eiendomsforetakene at leverandøroppfølgingssystemet HMSREG benyttes som forutsatt på byggeplasser hvor kommunen er byggherre.

Forvaltningsrevisjonen viste at Utviklings- og kompetanseetaten hadde informert aktivt om systemet og sørget for opplæring og veiledning til virksomhetene som ønsket å ta systemet i bruk. Det var en ordning for tilbakemelding om feil og svakheter i HMSREG til systemleverandøren. Etaten syntes å ha fulgt opp feil og svakheter den meldte inn selv, men den fulgte ikke systematisk opp feil og svakheter som ble meldt inn av kommunens øvrige brukere. Undersøkelsen tydet imidlertid på at Utviklings- og kompetanseetaten benyttet informasjon fra HMSREG i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet.

Kultur- og idrettsbygg hadde i liten grad tatt i bruk HMSREG. Dette var ikke i samsvar med forutsetninger i Oslomodellen. Prosjektavdelingen i Undervisningsbygg benyttet HMSREG i de fleste prosjektene, mens foretakets eiendomsavdeling i mindre grad hadde tatt systemet i bruk. Ingen av foretakene hadde i tilstrekkelig grad sørget for å følge opp registrerte avvik. Verken de to foretakene eller Utviklings- og kompetanseetaten syntes å ha rutiner eller praksis for jevnlig gjennomgang av at tilgangene til HMSREG var basert på tjenstlig behov. I tillegg stilte Kommunerevisjonen spørsmål ved flere av vurderingene som foretakene hadde gjort av tjenstlig behov.

På bakgrunn av undersøkelsen anbefalte Kommunerevisjonen

- Utviklings- og kompetanseetaten å vurdere tiltak for å sikre at den fanger opp de viktigste svakhetene i systemet.
- begge foretakene å sørge for at HMSREG tas i bruk i alle kontraktene som er omfattet av Oslomodellen, og herunder sørge for at avvik blir tilfredsstillende behandlet.
- begge foretakene å benytte informasjonen om avvik i HMSREG som grunnlag for risikovurderinger og prioriteringer av kontroller.
- Utviklings- og kompetanseetaten og begge foretakene å foreta jevnlig gjennomgang av at tilganger til HMSREG er basert på tjenstlig behov.

Byråden for finans, byråden for næring og eierskap, Utviklings- og kompetanseetaten og Undervisningsbygg varslet relevante tiltak til alle anbefalingene. Daværende Kultur- og idrettsbygg varslet ikke tiltak for å benytte informasjonen i HMSREG som grunnlag for risikovurderinger og prioriteringer av kontroller. Viktigheten av at Kultur- og idrettsbygg skulle iverksette tiltak også på dette området ble påpekt i de politiske vedtakene.

2. Politisk behandling av forvaltningsrevisjonen

Kontrollutvalget behandlet saken i møte 30. april 2019 (sak 41) og fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at Kommunerevisjonens rapport 5/2019 *Kommunens bruk av leverandøroppfølgingssystemet HMSREG* viser at Utviklings- og kompetanseetaten hadde informert aktivt om systemet, og sørget for opplæring og veiledning til virksomhetene som ønsket å ta systemet i bruk. Undersøkelsen viser videre at Kultur- og idrettsbygg ikke hadde tatt i bruk HMSREG som forutsatt. I Undervisningsbygg benyttet prosjektavdelingen HMSREG i de aller fleste prosjektene. Eiendomsavdelingen hadde i mindre grad tatt systemet i bruk. De to foretakene hadde heller ikke i tilstrekkelig grad sørget for å følge opp registrerte avvik.

Undersøkelsen viser også at Utviklings- og kompetanseetaten og de to eiendomsforetakene ikke syntes å ha rutiner eller praksis for jevnlig gjennomgang av at tilgangene til HMSREG var basert på tjenstlig behov. I tillegg er det stilt spørsmål ved flere av foretakenes vurderinger av tjenstlig behov.

Kontrollutvalget merker seg at de tre virksomhetene og de to byrådsavdelingene har varslet relevante tiltak. Kultur- og idrettsbygg varslet imidlertid ikke tiltak til alle anbefalingene. Kontrollutvalget mener det er viktig at foretaket følger opp alle relevante anbefalinger.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 5/2019 til orientering.

Finanskomiteen behandlet saken i sitt møte 6. juni 2019 (sak 109) og fattet likelydende vedtak.

3. Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse

Det følger av kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav e), jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5, at kontrollutvalget skal påse at vedtak bystyret treffer ved behandlingen av forvaltningsrevisjonsrapporter, følges opp. Det er byrådet som har ansvaret for oppfølgingen av bystyrets vedtak, jf. kommuneloven § 10-2 første ledd og § 13-1 fjerde ledd. Det ligger ikke til kontrollutvalget å fastsette hvordan administrasjonen skal følge opp påviste avvik/svakheter i det konkrete tilfelle.

Kommunerevisjonen har undersøkt om tiltakene som ble varslet av byrådene og virksomhetene var iverksatt, samt om føringene fra den politiske behandlingen av rapporten var fulgt opp. Når det gjelder oppfølging av politiske føringer, legger vi til grunn at

- varslede tiltak iverksettes
- Kultur- og idrettsbygg følger opp alle anbefalinger

Dataene er i hovedsak innhentet i perioden oktober–desember 2021, og består av skriftlige redegjørelser og oversendt dokumentasjon fra Utviklings- og kompetanseetaten, Oslobygg KF (heretter Oslobygg), byråden for finans og byråden for næring og eierskap. Virksomhetene og byrådene har hatt mulighet til å komme med tilbakemelding på utkast til faktafremstilling og Kommunerevisjonens vurderinger.

I det følgende gjør vi nærmere rede for varslede tiltak etter hovedundersøkelsen og status da oppfølgingsundersøkelsen ble gjennomført. Innretningen av oppfølgingsundersøkelsen medfører at det i hovedsak ikke kan fastslås om tiltakene er tilstrekkelige.

3.1 Oslobygg KF

3.1.1 Bruk av HMSREG i alle kontrakter

Meldte tiltak

a) Kultur- og idrettsbygg

Kultur- og idrettsbygg oppga at HMSREG var tatt i bruk i samtlige prosjekter i gjennomføringsfase og i de fire nye håndverkeravtalene som foretaket hadde på tidspunktet (28. mars 2019).

b) Undervisningsbygg

Undervisningsbygg ville evaluere de særtilfellene der det var gjort unntak fra bruk av HMSREG og vurdere ytterligere presiseringer av foretakets prosedyre på området. Foretaket ønsket å gjøre dette innen 1. juli 2019.

Status på oppfølgingstidspunkt

a) Kultur- og idrettsbygg

Alle de fire håndverkeravtalene som Kultur- og idrettsbygg hadde på tidspunktet, i tillegg til samtlige av foretakets prosjekter og rammeavtaler i 2. og 3. kvartal 2019, var registrert i HMSREG.

b) Undervisningsbygg

Når det gjaldt å evaluere særtilfeller der det var gjort unntak fra bruk av HMSREG, justerte foretaket 28. juni 2019 sin prosedyre, *HMSREG – Påseplikten og det selvstendige kontrollansvar*, for å presisere at det ikke skulle skje unntak fra å registrere byggeplasser i HMSREG. Det kunne gjøres unntak for enkelte arbeidsoppgaver etter en nærmere vurdering.

Kommunerevisjonens vurdering

Begge foretakene hadde iverksatt varslede tiltak.

3.1.2 Oppfølging av avvik

Meldte tiltak

a) Kultur- og idrettsbygg

Kultur- og idrettsbygg varslet at prosjektlederne skulle følges opp bedre og viste i den forbindelse til ansettelsen av fagsjef for arbeidet mot arbeidslivskriminalitet. Det skulle også rapporteres månedlig til direktør og ledergruppe på oppfølgingsarbeidet i HMSREG og utkwittering av avvik.

b) Undervisningsbygg

Undervisningsbygg meldte at de hadde et pågående arbeid med å etablere prosedyrer, plassere ansvar og gjennomføre opplæring knyttet til avviksbehandling.

Status på oppfølgingstidspunkt

a) Kultur- og idrettsbygg

Kultur- og idrettsbygg hadde ansatt en fagsjef for arbeidet mot arbeidslivskriminalitet, som ifølge Oslobygg startet i arbeidet 15. februar 2019. Ifølge Oslobygg, sørget fagsjefen for bedre kontinuitet i oppfølgingen av avvik gjennom etablering av rutiner for oppfølging av avvik og rapportering på oppfølging av avvik til ledelsen i foretaket. Det ble produsert månedlige overordnede rapporter om oppfølgingen av avvik i foretaket frem til mai 2020. Fra og med juni 2020 foregikk den månedlige rapporteringen prosjektvis via økonomisystemet ISY. Ifølge foretaket fulgte fagsjefen opp prosjektledere ved manglende oppfølging av avvik og sørget for bedre kompetanse ved å gi ansatte opplæring i de nye rutinene.

b) Undervisningsbygg

Undervisningsbygg kunne dokumentere rutiner og ansvarsfordeling knyttet til oppfølging av avvik. Rutinen var justert 14 ganger siden april 2019. Oslobygg oppga at oppfølging av avvik ble tatt opp jevnlig i ledermøter i Undervisningsbygg. Ifølge Oslobygg ble det foretatt opplæring i oppfølging av avvik i regi av ansatte med oppgaver knyttet til prosedyrene. Oslobygg oppga at begge de tidligere foretakenes rutiner for oppfølging av avvik var videreført i Oslobygg inntil felles rutiner er på plass.

Kommunerevisjonens vurdering

Basert på utsagn og gjennomgått dokumentasjon er Kommunerevisjonens vurdering at begge foretakene hadde iverksatt varslede tiltak.

3.1.3 Benytte informasjonen om avvik i HMSREG som grunnlag for risikovurderinger og prioriteringer av kontroller

Meldte tiltak og politiske vedtak

a) Kultur- og idrettsbygg

Kultur- og idrettsbygg varslet ikke tiltak for å benytte informasjonen i HMSREG som grunnlag for risikovurderinger og prioriteringer av kontroller. Viktigheten av at foretaket skulle iverksette tiltak på området ble påpekt i de politiske vedtakene.

b) Undervisningsbygg

Undervisningsbygg ville vurdere om det kunne benytte informasjonen i HMSREG bedre når det skulle finne grunnlag for risikovurderinger og prioritere kontroller.

Status på oppfølgingstidspunkt

a) Kultur- og idrettsbygg

Kultur- og idrettsbygg hadde gjennomført halvårlige overordnede risikovurderinger av alle prosjekter i gjennomføringsfase, der informasjon fra HMSREG ble brukt. På bakgrunn av risikovurderingene ble det gjennomført lønns- og arbeidsvilkårskontroller i Kultur- og idrettsbyggs prosjekter for å sikre at arbeidsforhold var i henhold til Oslomodellen.

b) Undervisningsbygg

Undervisningsbygg hadde rutiner for å benytte seg av et IT-program sammen med informasjon fra HMSREG om blant annet lønns- og arbeidsvilkår, skader og godkjenninger for å følge opp avvik og prioritere og utføre lønns- og arbeidsvilkårskontroller. Foretaket oppga at rutinen ble innført første halvår 2019.

Oslobygg oppga at begge de tidligere foretakenes rutiner for å benytte informasjonen i HMSREG som grunnlag for risikovurderinger og prioriteringer av kontroller, var videreført i Oslobygg inntil felles rutiner er på plass.

Kommunerevisjonens vurdering

Kultur og idrettsbygg hadde iverksatt tiltak i tråd med vedtaket fra behandlingen av rapporten i bystyrets organer. Undervisningsbygg hadde iverksatt varslede tiltak.

3.1.4 Basere brukertilganger i HMSREG på tjenstlig behov

Meldte tiltak

a) Kultur- og idrettsbygg

Kultur- og idrettsbygg informerte om at det allerede var utarbeidet og iverksatt en ny brukertilgangsmatrise for alle roller i foretaket som skulle benytte HMSREG, og at denne sikret tilgang ut fra tjenstlig behov. Matrisen ville bli holdt a jour av den nyansatte fagsjefen.

b) Undervisningsbygg

Undervisningsbygg planla å få på plass en prosedyre for tildeling og gjennomgang av tilganger i HMSREG innen 1. juli 2019.

Status på oppfølgingstidspunkt

a) Kultur- og idrettsbygg

Kultur- og idrettsbygg hadde utarbeidet en brukertilgangsmatrise som definerte hvilken tilgang personer i ulike roller skulle ha. Foretaket rapporterte til Byrådsavdeling for næring og eierskap at fagsjefen jevnlig gjennomgikk tilgangene i HMSREG i henhold til matrisen. Etter foretakets vurdering var antall personer med full tilgang i HMSREG høsten 2019 svært begrenset sammenlignet med før revisjonen.

b) Undervisningsbygg

Undervisningsbyggs prosedyre for tildeling og gjennomgang av tilganger i HMSREG ble innført 28. juni 2019. Oslobygg oppga at begge de tidligere foretakenes rutiner for gjennomgang av at tilganger i HMSREG var basert på tjenstlig behov var videreført i Oslobygg inntil felles rutiner er på plass.

Kommunerevisjonens vurdering

Begge foretakene hadde iverksatt varslede tiltak.

3.1.5 Utfordringer knyttet til registreringsbokser

Meldte tiltak

Forvaltnings-, drifts- og/eller vedlikeholdsoppdrag stemplet mannskapet seg inn i egne registreringsbokser som ga informasjon til HMSREG. Undervisningsbygg meldte at det ville arbeide for å utbedre en svakhet i registreringsboksene i Eiendomsavdelingen.

Status på oppfølgingstidspunkt

Oslobygg oppga at Undervisningsbygg hadde, og Oslobygg fortsatt har, en del utfordringer knyttet til registreringsboksene i Eiendomsavdelingen. Utfordringen gjaldt at det ikke var mulig å spore en innlogging videre til en rammeavtale eller bestilling.

Undervisningsbygg hadde hatt en dialog med Utviklings- og kompetanseetaten om å opprette en to-trinns registrering, som kunne løst problemene knyttet til registreringsboksene. Dette er skrinlagt inntil Oslobygg har tatt i bruk den nye versjonen av systemet Hmsreg.com. Ifølge Oslobygg var det et pågående arbeid med å få etablert felles rutiner på området. Foretaket ville i den forbindelse vurdere videreføring av løsningen med registreringsbokser eller app-løsningen som Kultur- og idrettsbygg benyttet. Dette var ennå ikke besluttet.

Kommunerevisjonens vurdering

Undervisningsbygg hadde arbeidet for å løse utfordringene i tråd med det som ble varslet, men hadde ikke kommet fram til en løsning.

3.2 Byråden for næring og eierskap

Meldte tiltak

Byråden ville i styringsdialogene med foretakene følge opp at foretakene brukte HMSREG i sine kontrakter og at informasjonen fra HMSREG ble benyttet i risikostyringen av prosjektene.

Status på oppfølgingstidspunkt

Byråden oppga at byrådsavdelingen, med utgangspunkt i kvartalsrapporter fra HMSREG, gikk gjennom resultatene for hvert foretak høsten 2019. Gjennomgangen av resultatene viste at måltallene i HMSREG ikke var

innfridd på flere områder. Hos tre av fem av byrådsavdelingens underliggende virksomheter hadde det vært en negativ utvikling i andelen behandlede avvik.

På bakgrunn av gjennomgangen sendte byrådsavdelingen 28. og 30. oktober 2019 ut brev til alle foretakene med tilbakemeldinger på funnene. Foretakene ble bedt om å melde tilbake om årsaker til at måltallene ikke var innfridd, hvilke tiltak som ville bli iverksatt for å nå måltallene og status for oppfølging av Kommunerevisjonens anbefalinger i rapport 5/2019, herunder status for implementering av HMSREG i foretakenes kontrakter og bruken av informasjon fra HMSREG i risikostyringen av prosjekter. Alle foretakene opplyste om årsaker til at måltallene i HMSREG ikke var innfridd og kom med tiltak og rutiner for bedre etterlevelse av måltallene. De reviderte foretakene meldte også status for oppfølging av Kommunerevisjonens anbefalinger, som etterspurt av byrådsavdelingen.

Oppfølging av HMSREG, med bakgrunn i rapport 5/2019, var på agendaen for kontaktmøter med foretakene høsten 2019. Ifølge byråden hadde oppfølging av revisjon 5/2019 også vært et tema på kontaktmøtene med Oslobygg og Boligbygg høsten 2021, men at referat fra disse møtte foreløpig ikke var utarbeidet.

Byråden oppga at det måtte etableres felles løsninger knyttet til HMSREG i Oslobygg. På bakgrunn av dette ville byrådsavdelingen i tildelingsbrevet for 2022 presisere at Oslobygg skulle gjøre rede for bruken av HMSREG og status for gjennomførte lønns- og arbeidsvilkårskontroller i sine årsrapporter.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde iverksatt varslet tiltak.

3.3 Utviklings- og kompetanseetaten

3.3.1 Implementere HMSREG hos bydelene og de mindre virksomhetene.

Meldte tiltak

Neste fase i implementeringen av systemet var å inkludere bydelene og de mindre virksomhetene. Dette ville gjøres ved å pålegge virksomhetene å ta i bruk systemet, informere om nytteverdien gjennom etatens møtepunkter med ledelsen i disse virksomhetene, samt å innføre bistand til prosjekthåndtering. Tiltakene skulle iverksettes første halvår 2019.

Status på oppfølgingstidspunkt

Utviklings- og kompetanseetaten oppga at den ikke hadde pålagt bydelene og de mindre virksomhetene å ta i bruk HMSREG, ettersom den ikke hadde myndighet til å pålegge plikter hos de andre virksomhetene i Oslo kommune. Etaten hadde en oversikt som viste at 36 av kommunens virksomheter og bydeler benyttet HMSREG per 31. desember 2021. Etaten viste videre til at virksomhetene i Oslo kommune er forpliktet til å følge bestemmelsene i Oslomodellen (byrådssak 1057/17). Etaten oppga at det i forslaget til revidert Oslomodell var foreslått at alle bygge-, anleggs- og renholdskontrakter med verdi over 500 000 kroner skulle pålegges å ta HMSREG i bruk. Etaten forventet at den reviderte modellen ville være klar våren 2022.

Etaten holdt en presentasjon om nytteverdien av HMSREG på kommunaldirektørmøtet 2. mai 2019. Her ble det informert om virksomhetenes oppfølging av HMSREG, at det var behov for økt fokus på oppfølging av HMSREG og hva som skulle inngå i etatens kvartalsvise statusrapporter om HMSREG. Statusrapportene har blitt sendt ut til aktuelle byrådsavdelinger kvartalsvis siden 2. kvartal 2019.

Ifølge etaten hadde samtlige av kommunens eiendomsforetak og bydeler også blitt invitert til egne opplærings- og oppfriskningskurs i bruk av HMSREG, som ifølge etaten hadde blitt gjennomført syv ganger i løpet av 2020 og 2021. Etaten oppga at det var forventet at disse kursene ville fortsette jevnlig gjennom 2022. Etaten hadde i tillegg hatt møter med øvrige virksomheter i kommunen, der det ble gjennomført opplæring til superbrukere, prosjektledere og SHA (sikkerhet, helse og arbeidsmiljø)-ansvarlige i bruk av HMSREG.

Etaten hadde ved behov bistått øvrige virksomheter med implementeringen av Oslomodellen og HMSREG. Etaten viste til bistand i form av veiledning og implementering av nye versjoner av HMSREG, og oppga også bistand i form av stedlig kontroll og rådgivning i forbindelse med oppfølging av avvik. Etaten hadde også bistått virksomhetene i etablering av prosjekter og kontrakter med presentasjoner/veiledere.

Kommunerevisjonens vurdering

Utviklings- og kompetanseetaten hadde i hovedsak iverksatt varslet tiltak. Etaten hadde ikke pålagt virksomhetene å ta i bruk HMSREG etter som den manglet myndighet til å gjøre dette.

3.3.2 Fange opp svakheter i HMSREG

Meldte tiltak

Etaten ville i løpet av første halvår 2019 sende ut en melding til samtlige virksomheter om at alvorlige mangler og svakheter skulle meldes inn til både tjenesteleder og leverandør. Alvorlige svakheter og mangler ville være et fast punkt på brukerforumene som ville arrangeres to ganger i året.

Status på oppfølgingstidspunkt

Utviklings- og kompetanseetaten hadde ikke sendt ut en melding til samtlige virksomheter om at alvorlige mangler og svakheter skulle meldes inn til tjenesteleder i tillegg til leverandøren, men oppga at det ville bli sendt ut melding om dette til samtlige virksomheter i januar 2022. Videre oppga etaten at dette hadde blitt informert om på opplærings- og oppfriskningskursene som ble avholdt for samtlige bydeler og eiendomsforetak i 2020 og 2021.

Etaten oppga at alvorlige mangler og svakheter hadde vært et fast punkt på agendaen i møter om HMSREG med andre virksomheter. Dette gjaldt særlig for brukerforumene og møtene der det var gjennomført opplæring. Ifølge etaten hadde den jevnlig tatt kontakt med tjenesteledere i tilfeller der virksomhetene avdekket mangler.

Kommunerevisjonens vurdering

Utviklings- og kompetanseetaten hadde ikke iverksatt varslet tiltak om å sende ut melding til alle virksomhetene om at alvorlige mangler og svakheter skulle meldes inn til både tjenesteleder og leverandør. Basert på etatens utsagn er Kommunerevisjonens vurdering at det varslede tiltaket om fast punkt i brukerforumene er gjennomført.

3.3.3 Kontroll og revisjon av tilganger i HMSREG

Meldte tiltak

Etaten hadde innført en logg over brukere på aktør- og virksomhetsnivå i etaten. Videre ville det bli innført en rutine for kvartalsvis gjennomgang av loggen for å sikre en vurdering av at samtlige brukere hadde et tjenstlig behov for tilgangen. Gjennomgangen var inkludert som et sjekkpunkt i etatens internkontroll.

Status på oppfølgingstidspunkt

Utviklings- og kompetanseetaten hadde en oversikt over etatens brukertilganger i HMSREG. Etaten hadde ikke gjennomført kvartalsvis gjennomgang av oversikten og gjennomgangen var heller ikke inkludert som et sjekkpunkt i etatens internkontroll. Etaten oppga at en årsak til dette var ressursprioritering, og at det høsten 2021 hadde vært utlyst en stilling som skal ivareta dette. Etaten ville etter planen gjennomføre en full gjennomgang av alle brukertilganger i HMSREG i forbindelse med implementering av ny versjon av systemet første kvartal 2022.

Kommunerevisjonens vurdering

Etaten hadde en oversikt over brukertilganger i HMSREG, men hadde ikke iverksatt tiltak for å gjennomgå tilgangene og etablere det som et sjekkpunkt i etatens internkontroll.

3.4 Byråden for finans

3.4.1 Bidra til at Utviklings- og kompetanseetaten skulle styrke sitt arbeid med å informere virksomhetene om nytteverdien av HMSREG

Meldte tiltak

Byråden ville bidra til at Utviklings- og kompetanseetaten styrket sitt arbeid med å informere virksomhetene om nytteverdien av HMSREG. Dette skulle iverksettes i løpet av første halvår 2019.

Status på oppfølgingstidspunkt

Når det gjaldt å informere om nytteverdien, viste byråden for finans til tildelingsbrevene til Utviklings- og kompetanseetaten for årene 2019–2021. Her ble det stilt krav til etaten om å ha aktiv dialog med kommunens virksomheter, sørge for at HMSREG utvikles i tråd med kommunens behov og bistå virksomhetene med

tilgjengelig og tilstrekkelig kapasitet i implementeringen av Oslomodellen og HMSREG på alle kommunens bygg- og anleggsplasser.

Byrådsavdelingen hadde blant annet gjennom samhandlingsmøter og etatsstyringsmøter hatt fokus på viktigheten av å følge opp både Oslomodellen og HMSREG jevnlig siden februar 2019. På bakgrunn av etatsstyringsmøtene hadde byrådsavdelingen vurdert at det ikke var nødvendig å anmode etaten om å iverksette ekstraordinære tiltak på området. I samhandlingsmøtene som var arrangert mellom Seksjon for investerings- og anskaffelsesprosesser i byrådsavdelingen og Innkjøpstjenester i etaten, ble viktigheten for byrådet av at arbeidet med Oslomodellen og HMSREG ble fulgt opp på best mulig måte, formidlet.

Ifølge byråden hadde det blitt etablert en felles arbeidsgruppe på tvers av byrådsavdelingen og etaten, som hadde jobbet med revidering av Oslomodellen gjennom 2020 og 2021. Byråden oppga at arbeidsgruppen hadde gjort ukentlige vurderinger av Oslomodellen. Byråden oppga videre at målet med den reviderte modellen ville være å fortsette kampen mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping og legge til rette og være pådriver for at virksomhetene i enda større grad følger opp Oslomodellens kontraktskrav.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde iverksatt varslede tiltak.

3.4.2 Styrke Utviklings- og kompetanseetatens tilbud om bistand og opplæring

Meldte tiltak

Byråden ville bidra til at Utviklings- og kompetanseetaten styrket sitt tilbud om bistand og opplæring i forbindelse med bruken av HMSREG. Dette skulle igangsettes i løpet av første halvår 2019.

Status på oppfølgingstidspunkt

På spørsmål om byrådsavdelingen hadde bidratt til at Utviklings- og kompetanseetaten skulle styrke sitt tilbud om bistand og opplæring, viste byrådsavdelingen til etatens tildelingsbrev for årene 2019–2021. I tildelingsbrevene fremkom det blant annet at etaten måtte prioritere rollen som pådriver og nav i kommunens arbeid for å motvirke og bekjempe arbeidslivskriminalitet, at etaten måtte sørge for tilstrekkelig og tilgjengelig kapasitet og at etaten skulle bistå kommunens virksomheter i implementeringen av HMSREG. Byråden viste til at bistand og opplæring på området hadde vært en sentral del av styringsdialogen.

På bakgrunn av rapport 5/2019, besluttet byråden for finans at alle kommunens virksomheter skulle inviteres til en heldags konferanse om Oslomodellen og HMSREG. Byråden for finans ba Utviklings- og kompetanseetaten om å holde foredrag om HMSREG på denne konferansen.

I etatens virksomhetsrapportering 26. september 2019, rapporterte etaten at den bistod virksomhetene med løpende brukerveiledning.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde iverksatt tiltak.

3.4.3 Sørge for at Utviklings- og kompetanseetaten sender ut jevnlige statusrapporter

Meldte tiltak

Byråden ville sørge for at Utviklings- og kompetanseetaten sendte ut jevnlige statusrapporter til virksomhetene og byrådsavdelingene med status for implementeringen av HMSREG og graden av etterlevelse av Oslomodellens bestemmelser. Dette skulle iverksettes i løpet av første halvår 2019.

Status på oppfølgingstidspunkt

Byrådsavdelingen hadde i tildelingsbrev til Utviklings- og kompetanseetaten for 2019 skrevet at etaten skulle sende ut statusrapporter til Byrådsavdeling for finans og kommunens større byggherrer om implementeringen av Oslomodellen og HMSREG i kommunens virksomheter. 21. januar 2019 videresendte byrådsavdelingen et byrådsnotat til etaten, der byråden for finans ba om at statusrapporter om HMSREG skulle sendes ut til samtlige byrådsavdelinger. Etaten hadde sendt ut disse rapportene kvartalsvis til alle byrådsavdelingene siden andre kvartal 2019, men ikke til kommunens virksomheter.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde iverksatt tiltak, men hadde ikke sørget for at statusrapportene ble sendt ut som varslet.

3.4.4 Fokus på oppfølging av Oslomodellen og HMSREG i styringsdialogen

Meldte tiltak

Byråden ville bidra til at byrådsavdelingene i styringsdialogen hadde fokus på viktigheten av å følge opp Oslomodellen og HMSREG. Dette skulle iverksettes i løpet av første halvår 2019.

Status på oppfølgingstidspunkt

Byrådsavdelingen sendte 11. april 2019 ut notat til samtlige byrådsavdelinger om kommunens arbeid mot arbeidslivskriminalitet. Her ble det informert om at Oslomodellen og HMSREG hadde virket i to år, og at mye tydet på at det hadde bidratt til å snu den uheldige trenden man hadde sett i bygg- og anleggsbransjen årene før. Videre ble viktigheten av «å holde trykket oppe» påpekt. Byrådsavdelingene ble bedt om å påse at deres underliggende virksomheter bestilte og satt opp plakater med informasjon om Oslomodellen/HMSREG og tipskanaler på virksomhetenes bygg- og anleggsplasser.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde iverksatt varslet tiltak.

4. Kommunerevisjonens konklusjon

Byråden for næring og eierskap hadde iverksatt varslet tiltak og med det fulgt opp de politiske føringene. Oslobygg ved tidligere Kultur- og idrettsbygg og tidligere Undervisningsbygg hadde iverksatt varslede tiltak, samt fulgt opp vedtaket fra behandlingen av rapport 5/2019 i bystyrets organer. Det var fortsatt utfordringer knyttet til registreringsboksene.

Byråden for finans hadde for sin del i hovedsak iverksatt varslede tiltak og fulgt opp de politiske føringene. Byråden hadde ikke sørget for at Utviklings- og kompetanseetaten sendte ut jevnlige statusrapporter om HMSREG som varslet. Utviklings- og kompetanseetaten hadde ikke iverksatt alle de varslede tiltakene og med det ikke fulgt opp de politiske føringene. Det var blant annet ikke iverksatt tiltak for å gjennomgå brukertilgangene i HMSREG. Etaten hadde heller ikke informert virksomhetene om hvordan alvorlige mangler og svakheter skulle meldes inn i tråd med det som ble varslet.

Unn H. Aarvold
kommunerevisor

Hilde Ludt
ass. avdelingsdirektør

Mottakere:
Kontrollutvalget